

Alleen al in de provincie Utrecht en het Gooi komt per jaar naar schatting 50.000 ton bermgras vrij. Minder dan de helft daarvan wordt gecomposteerd en de rest mag blijven liggen. Zonde, vindt Sieta de Vries van de provincie Utrecht. Zij zoekt naar mogelijkheden om het gras via vergisting om te zetten in duurzame energie in de vorm van groengas.

Van bermgras naar groengas

Sieta de Vries van de provincie Utrecht werkt aan een biogashub

'Mevrouw biogas' of 'mevrouw bermgras' wordt ze in de wandelgangen van het provinciehuis al gekserend genoemd. Ze kan er zelf om lachen en vindt het eigenlijk wel mooi, want dat is nu eenmaal het doel waarvoor ze aan het werk is: zorgen dat wat nu een afvalproduct is straks een nuttige grondstof is.

Sieta de Vries is sinds vijf jaar werkzaam bij de provincie Utrecht na een ambtelijke carrière die haar de afgelopen vijftien jaar al langs verschillende beleidsonderwerpen voerde. Die pakte ze allemaal net zo voortvarend aan als nu het biogasproject, zo blijkt uit haar verhaal. Toen ze in Zuid-Holland nog over de regionale luchtvaart ging, stapte ze in zweefvliegtuigen en maakte ze parachutesprongen om in de praktijk te ervaren waar je mee te maken hebt. "Ik vind dat je alleen goed beleid kunt maken als je weet waar bedrijven en instanties tegenaan lopen. De werkelijkheid is nu eenmaal altijd anders dan bedacht achter het bureau."

Bij de provincie Utrecht is ze nu beleidsmedewerker duurzame energie en projectleider van het ARBOR-Biomass for Energy-project. In dit project wil de provincie, samen met het bedrijfsleven, een manier vinden om bermgras om te zetten in biogas. De Vries: "Alleen al in de provincie Utrecht en het Gooi komt per jaar 50.000 ton bermgras vrij. Een flink deel wordt omgezet in compost, maar het grootste deel blijft liggen of er is niet bekend waar het heen gaat. Wij vinden het zonde dat biomassa die prima geschikt is voor de productie van duurzame energie of andere nuttige grondstoffen zo verdwijnt, want juist bermgras is een product dat niet concurreert met bijvoorbeeld voedsel voor mens of dier.

Voor de provincie was dit de reden een project te starten om bermgras een nuttiger bestemming te geven. Daarnaast kost het de bermbeherende instanties, veelal overheden, veel geld om het bermgras als afval af te voeren. Mede daarom wil de provincie stimuleren dat ondernemers en overheden samenwerken om een nuttige toepassing van bermgras financieel rendabel te maken. Een belangrijk onderdeel van het werk van De Vries is het aan elkaar knopen van partijen die actief zijn met bermgras of die belangstelling hebben voor het opwekken van duurzame energie. Het faciliteren van innovatieve ondernemers die economische ontwikkelingen in gang willen zetten op het gebied van duurzame energie past goed bij de rol en ambities van de provincie Utrecht.

De Vries is ongetwijfeld een opvallende verschijning bij de vele bezoeken die ze bij de bedrijven aflegt die actief zijn in het bermwerk, want ook nu vindt ze dat ze vooral in de praktijk

moet werken aan het realiseren van haar doel: in 2015 moet er een biogashub zijn in de provincie Utrecht. Die biogashub, een ander woord voor biogasverzamelleiding, moet ervoor zorgen dat het vergisten van mest en bermgras rendabel wordt. De manier daarvoor is volgens de provincie Utrecht het omzetten van het biogas in groengas, dat vergelijkbaar is met aardgas. Dat kan, alleen is daar een relatief dure opwerkingsinstallatie voor nodig, die het biogas opwerkt naar groengas met dezelfde kenmerken als ons huidige aardgas. "Met de aparte biogasverzamelleiding willen we een aantal vergisters met elkaar verbinden en dan op een centrale plek het biogas opwerken tot groengas en injecteren in het aardgasnet. Door op deze manier samen te werken, kun je de kosten van het opwerken delen.

"Goed beleid kun je alleen maken als je weet wat bedrijven tegenkomen."

De Vries is ervan overtuigd dat de verzamelleiding nodig is om in de toekomst tot een rendabele vergisting van bermgras te komen. "Je merkt dat bedrijven nu niet willen investeren, omdat bij gewone vergisting in combinatie met opwekking van elektriciteit het rendement te laag is. Wij willen een situatie creëren die het aantrekkelijk maakt om juist bermgras te vergisten. Daarvoor is wel een goede kwaliteit bermgras nodig, vers en zonder aarde en zwerfafval. Tevens is een voorbehandeling van het gras nodig om het goed te kunnen verwerken. Je moet het bermgras eigenlijk gaan behandelen als ware het kuilgras voor de koeien. Alleen dan is er een optimale biogasproductie mogelijk."

De provincie heeft inmiddels twee regio's op het oog waar een biogashub zou kunnen worden gerealiseerd. In de provincie staat in Spakenburg nu al zo'n opwerkingsinstallatie. Daar zou een aantal andere vergistingsinstallaties op kunnen worden aangesloten. Deze ondernemer wil dat ook graag. Voor de tweede biogashub kijkt de provincie naar het gebied rond Woudenberg, waar niet alleen veel materiaal beschikbaar is, maar ook voldoende mest. De Vries: "Naast het bermgras als input en het biogas als product kijken we ook nadrukkelijk naar verwerkingsmogelijkheden van het andere restproduct: het digestaat. Door beschikbare restwarmte te benutten kan, na scheiding, het digestaat worden gedroogd, waardoor het geschikt is voor verdere verwerking tot hoogwaardige mestkorrels voor de export."

“Wij willen het aantrekkelijk maken om bermgras te vergisten.”

Voor het project van gras tot gas heeft de provincie Utrecht samenwerking gezocht met andere landen om een Interreg IVB-subsidieaanvraag te kunnen indienen in Brussel. Het project maakt daarom deel uit van het zogenaamde ARBOR-Biomass for Energy-project, waarin dertien partijen uit zes landen in Noordwest-Europa samenwerken aan de productie van duurzame energie uit biomassa. In 2011 is de aanvraag gehonoreerd en dat betekent dat er nu één miljoen euro subsidie beschikbaar is voor het Utrechtse project. De helft van dit geld wordt nu besteed aan het opzetten van de plannen en het aan elkaar knopen van verschillende partijen die hieraan een bijdrage moeten gaan leveren. “We gaan zelf niet investeren in vergisters”, waarschuwt De Vries partijen die denken een mooie subsidie op te strijken. “Wat wij willen, is het faciliteren van het opzetten van het hele verwerkingstraject. Dat betekent partijen benaderen, locaties zoeken en zorgen dat er een samenwerking komt.” Wel is er een half miljoen euro beschikbaar als concrete investering in de biogashub, bedoeld om de leiding groter te maken dan nodig en zo een meer collectief karakter te geven, zodat op termijn ook andere vergisters kunnen aansluiten.

Als extra faciliteit heeft de provincie daarnaast een garantiefonds ingesteld van een half miljoen euro om banken gemakkelijker over de streep te trekken bij investeringen.

Hoewel het ambitieus is, denkt De Vries dat het mogelijk moet zijn om in 2015 de eerste installaties draaiend te hebben. “De netbeheerders staan klaar om de biogasleiding aan te leggen, dus dat is het probleem niet. Ook is er een aantal locaties beschikbaar.”

Al moet ze daarvoor ook bij de overheid nog wat zendelingenwerk doen. De belangrijkste barrière is nu de huidige SDE+-regeling. Die is nu opgedeeld in vier fasen en de kans is erg groot dat tijdens de tweede fase de pot al leeg raakt, waardoor subsidie voor dit project een onzekere factor wordt. “Daarover hang ik nu bijna wekelijks met Agentschap.nl aan de telefoon, maar het valt niet mee om wat te kunnen regelen. Ons probleem is dat de overheid feitelijk altijd achter loopt op de ontwikkelingen. Als SDE+-subsidie gegarandeerd zou zijn, ben ik ervan overtuigd dat we dit in twee jaar voor elkaar krijgen. Dan is het bermgras echt het groene goud van de toekomst.”

Tekst & foto: Toon van der Stok